



Yttrande över betänkandet om prövning och omprövning - en del av den gröna omställningen (SOU 2022:33)

Yttrande

Länsstyrelsen anser överlag att föreslagna förändringar är bra och att de bör genomföras.

Länsstyrelsen utvecklar synpunkterna kopplat till de olika kapitlen nedan.

Enklare regler vid ändring av en verksamhet (kapitel 4)

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att utredningens förslag att:

- Använda begreppet ”betydande miljöpåverkan” när omgivningspåverkan bedöms.
- Införa ett golv för anmälan av tillståndspliktig verksamhet.
- Göra det lättare att ändra villkoren för en verksamhet efter ansökan av tillståndshavaren.

Övriga förslag kommenteras mer ingående nedan.

Införa ändringsprövning som huvudregel vid ansökan om ändring av en miljöfarlig verksamhet.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till förslaget att göra ändringsansökan som huvudregel vid ansökan om ändring av en miljöfarlig verksamhet. Länsstyrelsen kan konstatera att länsstyrelsens roll kommer att bli central vid samrådet för att ge vägledning om hur tillståndsansökan ska begränsas. Länsstyrelsen kan också konstatera att förslaget kommer att innebära utökade krav på tillsynsmyndigheter, och då framförallt gällande större komplexa verksamheter. Detta då förändringen troligen leder till att tillsynsmyndigheten måste ta hänsyn till flera parallellt gällande tillstånd. Detta innebär en risk att det blir svårt för tillsynsmyndigheten att överblicka vilka tillstånd och villkor som gäller för verksamheten.

Göra det tydligare var gränsen går mellan tillstånds- och anmälningsplikt vid ändring av verksamhet

Länsstyrelsen konstaterar att förslaget ligger i linje med hur länsstyrelsen Gävleborg bedriver arbetet idag. Det är dock mycket bra att det i lagtext förtydligas var gränsen mellan tillstånds- och anmälningsplikt ligger.

Inför inte ett nytt prövningsspår för anmälan av B-verksamheter utan betydande miljöpåverkan, men gör det enklare att ta fram underlaget om miljöpåverkan

Länsstyrelsen är positiv förslaget att det inte ska införas ett nytt prövningsspår för anmälan av B-verksamheter utan betydande miljöpåverkan. Vad gäller begreppet förenklat underlag anser länsstyrelsen att det är viktigt att Naturvårdsverket i god tid innan lagstiftningsförändringarna träder i kraft tagit fram en vägledning om vad ”förenklat underlag” innebär. Detta för att säkerställa att kraven på underlaget inte blir större än lagstiftarens intention.

Omprövning för moderna miljövillkor (kapitel 5)

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att utredningens förslag att:

- Införa fler grunder för omprövning av tillstånd och villkor
- Ingripande villkor ska kunna meddelas för att följa EU-rätten
- Införa en möjlighet att förlänga giltighetstiden för befintliga tidsbegränsade tillstånd
- Ta bort 26 § lagen om införande av miljöbalken

Övriga förslag kommenteras mer ingående nedan.

Inför en obligatorisk omprövning av befintliga domar och beslut för att åstadkomma moderna villkor för miljöfarliga verksamheter

Länsstyrelsen ställer sig mycket positiv till förslaget. Länsstyrelsen upplever att många tillstånd inte har moderna villkor. Det finns t.om. många verksamheter i länet som har tillstånd enligt den gamla miljöskyddslagen. Med en obligatorisk omprövning minst vart 40:e år kan länsstyrelsen konstatera att dessa problem över tid kommer att fasas ut.

Tillsynsmyndigheten bör parallellt göra löpande översyn av tillstånd och villkor

Länsstyrelsen anser att förslaget kompletterar förslaget med en obligatorisk omprövning av befintliga domar och beslut på ett mycket bra sätt. De båda förslagen tillsammans bör sammantaget leda till att problematiken med otidsenliga tillstånd och omoderna miljövillkor bör kunna lösas.

Länsstyrelsen konstaterar dock också att förslaget kommer att medföra krav på tidskrävande arbetsinsatser från tillsynsmyndigheterna, och detta särskilt första gången tillsynsmyndigheter gör översynen av tillstånd och villkor. För att den löpande tillsynen inte ska bli lidande bör regeringen fundera om detta arbete ska stöttas på något sätt, t.ex. genom riktade medel.

Myndigheternas roll i miljöprövningen (kapitel 6)

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att utredningens förslag att:

- Göra partsrollen mer ändamålsenlig och samordnad med färre myndigheter
- Inte begränsa möjligheten att föra in nya omständigheter vid överklagande.

Övriga förslag kommenteras mer ingående nedan.

Stärk länsstyrelsens roll som ett nav och aktiv samrådspart i miljöprövningen

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att länsstyrelsens roll som nav och aktiv part i samrådsprocessen förtydligas i miljöbalken. Länsstyrelsen ställer sig också positiv till att det förtydligas och ställs utökade krav på att länsstyrelsen ska redogöra sin ståndpunkt i vad miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla

Länsstyrelsen vill påpeka vikten av länsstyrelsens bedömning fortsatt inte ska vara bindande. Detta är mycket viktigt eftersom länsstyrelsen gör en bedömning och en verksamhetsutövare ska inte kunna hänvisa eventuella brister i miljökonsekvensbeskrivningen till länsstyrelsens bedömning. Att bedömningen inte är bindande tydliggör att miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och samrådets omfattning i slutändan är verksamhetsutövarens ansvar.

Länsstyrelsen konstaterar att förslaget i stort följer det arbetssätt som länsstyrelsen redan följer. Detta med en skillnad, förslaget anger att länsstyrelsen i sin bedömning redogöra för olika uppfattningar vad gäller väsentliga miljöeffekter och hur dessa har hanterats. Detta innebär att länsstyrelsen måste invänta hela samrådsredogörelsen innan bedömningen görs även i ärenden med automatisk betydande miljöpåverkan (BMP). Länsstyrelsen har inget emot detta men konstaterar att verksamhetsutövarna, vid automatiskt BMP jämfört med idag kommer att få vänta betydligt längre på länsstyrelsens bedömning.

Förbättra den nationella samordningen av riksintressen och målkonflikter

Länsstyrelsen har länge sett ett behov av en utökad samordning vad gäller riksintressen och målkonflikter. Länsstyrelsen anser att det idag i

stort saknas vägledning om hur riksintressen ska vägas mot varandra och hur eventuella målkonflikter ska hanteras. Länsstyrelsen ställer dig därför mycket positiv till en tydligare styrning gällande vilka riksintressen/mål som ska prioriteras i den gröna omställningen.

Prövningsmyndigheternas processledning och handläggning (kapitel 7)

Länsstyrelsen ställer sig positiv till utredningens förslag att:

- Använda tidsplaner och muntliga förberedelser i högre grad.
- Göra det lättare att avvisa en ofullständig ansökan tidigt i processen.
- Göra det enklare att avgöra mål utan huvudförhandling i mark- och miljödomstol.
- Främja digital hantering i ansökningsmål.
- Införa generella förordnanden för ordföranden och miljösakkunnig i miljöprövningsdelegationerna.
- Inte koncentrera miljöprövningsdelegationerna ytterligare.
- Det bör inte införas lagstadgade handläggningsfrister för mål och ärenden inom miljöprocessen, men det bör övervägas att införa handläggningsmål i regleringsbrev.

Övriga förslag kommenteras mer ingående nedan.

Ge miljöprövningsdelegationerna förtydligad och utökad möjlighet att ta till sig anmälningsärenden som har samband med en tillståndsprövning

Vad gäller att ge miljöprövningsdelegationerna förtydligad och utökad möjlighet att ta till sig anmälningsärenden som har samband med en tillståndsprövning så ser länsstyrelsen mycket positivt på att införa en sådan förändring. Idag anser länsstyrelsen att det inte alltid är tydligt hur anmälningspliktiga verksamhetsförändringar gällande en verksamhet under tillståndsprövning ska hanteras. Rollfördelningen är mellan tillsynsmyndighet och miljöprövningsdelegationen är helt enkelt inte tydlig. Det är därför bra om miljöprövningsdelegationen ges utökat mandat att bestämma om anmälningsärendet ska hanteras inom ramen för tillståndsprövningen eller inte.

Det är också positivt att miljöprövningsdelegationen ges rätt att pröva anmälningspliktig vattenverksamhet inom ramen för tillståndsprövningen. Länsstyrelsen delar utredningens slutsats att detta

främjar samordning och effektivitet. Verksamhetsutövaren behöver då inte driva två parallella processer.

Ett särskilt stöd till klimatprojekt (kapitel 8)

Inrätta en klimatstyrka ger länsstyrelsen handläggarstöd

Länsstyrelsen ställer sig positiv till förslaget att inrätta en klimatstyrka hos en utpekad länsstyrelse. Instruktionerna till klimatstyrkan bör dock vara tydliga i att den ska verka för att höja kompetensnivån hos samtliga länsstyrelsens handläggare som arbetar med samråd och är del av tillståndsprövningar, som handläggare på miljöprövningsdelegationer eller i form remissmottagare. Länsstyrelsen farhåga är att det tar ett tag att få klimatstyrkan på plats och att den kompetenshöjning som behövs på samtliga länsstyrelser därför dröjer. Denna snedfördelning av kompetens som potentiellt kan uppstå skulle också kunna påverka tillståndsprövningen, d.v.s. den blir inte lika över hela landet.

Samla miljöteknisk kompetens för industrins klimatomställning genom ett kunskapscentrum hos Energimyndigheten

Länsstyrelsen ställer sig positiv till förslaget. Med tanke på länsstyrelsen farhåga i kopplat till klimatstyrkan vill länsstyrelsen framföra att det är viktigt att det framgår att kunskapscentret ska ge stöd även till länsstyrelserna, och det så snabbt som möjligt.

Länsstyrelsen anser också att verksamhetsutövare kan vara i behov av generellt stöd. Det framgår inte tydligt av förslaget om även verksamhetsutövare ska kunna vända sig till centret med frågeställningar, om så inte är fallet anser länsstyrelsen att centrets uppdrag bör utökas till att även ge stöd till verksamhetsutövare.

Det bör inte införas ett begränsat förtursförfarande men vi beskriver hur ett sådant system skulle kunna se ut

Länsstyrelsen delar utredningens förslag att det inte bör införas ett förturssystem för sådana verksamheter som på ett väsentligt sätt bidrar till att uppnå klimatmålen. Länsstyrelsen anser att det vara problematiskt att peka ut vilka verksamheter som tillhör kategorin. Länsstyrelsen konstaterar också att det skulle kunna upplevas som orättvist av verksamheter som inte faller in under kategorin. Länsstyrelsen ifrågasätter också i likhet med utredningen tidsvinsten kopplat till ett sådant system.

Andra förslag för en mer effektiv miljöprövning (kapitel 9)

Länsstyrelsen ställer sig positiv till utredningens förslag att:

- Regeringens tillåtlighetsprövning bör göras tidigt i processen.

- Det bör utredas hur en ökad användning av generella föreskrifter kan effektivisera tillståndsprövningen.
- Integrering bör ske med annat pågående arbete som berör våra förslag.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig, Magnus Westbergh, för frågor på telefon 010-2251486 eller via e-post Magnus.Westbergh@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 5022-2022 i ämnesraden för e-post.

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel, telefon 010 - 225 10 00.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill med miljötillsynshandläggare Magnus Westbergh som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Joakim Hellgren, avdelningschef på avdelningen för miljö medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

m.miljoprovningsenheten@regeringskansliet.se.